

Sisällys

Esipuhe.....	9
1. Hybridiajoneuvo – määritelmä.....	11
1.1 Hybridiajoneuvon (HV) ominaisuudet.....	11
1.2 Sähköhybridiajoneuvon ominaisuudet.....	12
1.3 Mikä on korkeajänniteajoneuvo?.....	13
2. Käännekohtia hybridi- ja sähköajoneuvojen historiassa	15
2.1 Ensimmäiset sähkökäytöt	15
2.2 Hybridien edelläkävijä	15
2.3 Pioneerit.....	16
3. Erilaisten hybridikonseptien/sähköajoneuvojen ominaisuudet ja toimintastrategiat	19
3.1 Mikrohybridi (engl. Microhybrid).....	19
3.2 Kevythybridi.....	20
3.3 Täyshybridi.....	23
3.4 Lataushybridi (PEHV – Plug-in-Electric-Hybrid-Vehicle).....	24
3.5 Sähköajoneuvo (EV – Electric-Vehicle, BEV – Battery-Electric-Vehicle)	28
3.6 Polttonennoajoneuvo (FCV, FCEV, FCHV)	31
3.7 Hybridi- ja sähköajoneuvojen erilaiset ajotavat	32
3.7.1 Tehonkulku- ja ohjausstrategia hybridikäytössä	33
3.7.2 Tehovirta puhtaasti sähköisessä ajossa	35
3.7.3 Rekuperointi (jarrutusenergian talteenotto, regeneratiivinen jarrutus)	36
4. Hybridiajoneuvojen erilaiset käyttökonseptit	39
4.1 Rinnakkaishybridi	39
4.1.1 Pääominaisuudet ja perustoiminta	39
4.1.2 Rinnakkaishybridin voimansiirto kytkimellä.....	41

4.1.3 Rinnakkaishybridin voimansiirto ilman kytkintä	43
4.2 Sarjahybridi (Range-Extender).....	44
4.2.1 Pääominaisuudet ja perustoiminta.....	44
4.2.2 Sarjahybridikäytön ajotilat ja tehovirta Opel Ampera:ssa	48
4.3 Power-Split -hybridi (myöstehojaettu tai rinnakkaissarjahybridi).....	52
4.3.1 Pääominaisuudet ja perustoiminta.....	52
4.3.2 Power split -hybridijärjestelmän ajotilat ja tehovirtaus Toyotan HSD:ssä.....	55
4.3.3 Tehonjakohybridijärjestelmän rakenne ja toiminta sähköisellä taka-akselin lisäkäytöllä Lexus-voimansiirrossa	59
4.4 Jaettu akselihybridi.....	61
4.4.1 Pääominaisuudet ja toiminta.....	61
4.4.2 Ajotilat sekä teho- ja energiavirrat Hybrid4:ssa (PSA).....	64
4.5 Kaikki hybridikäyttökonseptit yhdessä ajoneuvossa - esimerkkinä Mitsubishi Outlander -ladattava hybridi.....	68
4.5.1 Outlander-pistokehybridin rakenne ja toimintatapa	69
4.5.2 Outlander ladattavan hybridin energia- ja tehovirrat eri ajotiloissa.....	70
5. Korkeajännitejärjestelmä (HV-järjestelmä).....	75
5.1 Käsitteen korkeajännite määritelmä ja korkeajännitejärjestelmän tehtävät	75
5.2 Selitys: Luonnostaan turvalliset korkeajänniteajoneuvot	76
5.3 HV -järjestelmän rakenne ja perusteet.....	77
5.3.1 (pää)ohjausparametrit.	78
5.3.2 Komponenttien, sähköpiirin ja verkkorakenteen yhteistoiminta	80
5.3.3 Eristyksen valvonnan, HVinterlock:n (turvapiiri) ja potentialintasauksen tehtävä ja toiminta	84
5.4 Sähkökäytön HVkomponentit: Toiminnan ja rakenteen kuvaus	92
5.4.1 Sähkömoottori(t) - toiminnallinen kuvaus ja moottorityypit	92
5.4.2 Tehoelektronikka (Power-Control-Unit).....	96
5.4.3 Korkeajänniteakku - eri HV-akutyyppit	99
5.4.4 Paineentasaus ja ylipainesuojaus korkeajänniteakuissa	104

5.4.5 Akunhallintajärjestelmä (BMS) - anturit ja tehtävät	107
5.4.6 Välipiirin kondensaattorit	110
5.4.7 Ajoneuvon sisäänrakennettu laturi (On-Board-Charger), erilaiset latauspistokkeet ja -standardit	111
5.5 HV-komponentit ja konseptit auton sisätilojen ja akkujen lämmönhallinnassa	115
5.5.1 Sähköinen ilmastointikompressori – rakenne, toiminta, ohjaus	116
5.5.2 Akun jäähdytys ja erilaiset jäähdytyskonseptit	119
5.5.3 Sähköiset HV-lämmittimet - eri tyytit ja sisälämmityskonseptit	125
6. Modifioidut järjestelmät	135
6.1 Ohjaukseen, vaihteistoon/kytkimeen ja hihnakäyttöön liittyviä huomioita	135
6.2 Jarrujen hallinta – alipaineistettujen ja alipaineesta riippumattomien regeneratiivisten jarrujärjestelmien toiminta	138
6.2.1 Jarrujärjestelmä sähköisellä alipainepumpulla/antureilla	138
6.2.2 Talteenottava jarrujärjestelmä jarruvoiman jaolla, esimerkkinä "ESPhev"	139
6.2.3 Alipaineesta riippumaton jarrujärjestelmä sähkömekaanisella jarrutehostimella	141
7. Ammattityö korkeajännitejärjestelmien kanssa - tärkeää korjaamoille	143
7.1 Tarvittavat vaatimukset ja pätevyudet	144
7.1.1 BGI 8686:n kolme pätevyystasoa	144
7.1.2 Usein kysytyt kysymykset - kuka saa tehdä ja mitä?	147
7.2 HV-järjestelmän jännitteettömäksi tekeminen / mittaus- ja työturvallisuuslaitteet	149
7.3 Eristysvastuksen mittaus	155
7.3.1 Huomioita testauslaitteistosta (myös potentiaalintasausmittauksesta)	155
7.3.2 Eristysvastusmittaus: milloin ja miksi	157
7.3.3 Testausmenettely	158
7.3.4 Eristysvikojen paikallistaminen	160
7.4 Potentiaalintasauksen mittaus	161
7.4.1 Miten, miksi, milloin?	162
7.5 Rajoitukset HV-asiantuntijalle - esimerkkinä akkujen (moduulien) vaihto	164

8. Korkeajänniteakkujen asianmukainen käsittely ajoneuvokäytössä	167
8.1. HV-akun vuototesti - milloin, miksi, miten	167
8.2. HV-akun lataus ja purkaminen, apukäynnistys ja testaaminen	170
8.3. HV-akkujen säilytys	172
8.4. HV-akkujen kuljettaminen.....	172
9. Vinkkejä moottorin pesuun, maalaustöihin HV-ajoneuvojen hinaukseen/pysäköimiseen	175
10. Huomioitava ilmastointihuolloissa - HV-ajoneuvojen erityispiirteitä	181
10.1. Mikä kompressoriöljy HV-ajoneuvoihin?	182
10.2. Ilmastointikompressoriöljyn manuaalinen täyttö.....	184
11. 48 V:n hybridiajoneuvot	187
11.1. 48 V hybridijärjestelmä (Mild/smart hybridi) – ideasta sarjatuotantoon	187
11.2. 48 V:n hybridikäyttö ja eri arkkitehtuurit	188
12. Polttokennoauto	191
12.1. Hyödyt ja haitat	192
12.2. Energian ja tehovirran periaatteet	193
12.3. H ₂ :n varastointi ja turvallisuus.....	195
12.4. Polttokennon toimintatapa, rakenne ja lisäosat	197
Kirjailija.....	201
Sanasto.....	202
Hakemisto.....	205